

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว ดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา
3. แนวทางการจัดการศึกษาจังหวัดสระแก้ว
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ในมาตรา 37 ที่กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษานั้นพื้นฐาน โดยเขตพื้นที่การศึกษา จัดการบริหารในรูปแบบขององค์กรบุคคล ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารจัดการแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 เขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2546, หน้า 20)

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย แผนพัฒนาอุดมศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและทำหน้าที่กำกับตรวจสอบติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
4. ส่งเสริมและประสานการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความสามารถพิเศษรวมทั้งประสานด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา

5. กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย ในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ศึกษาวิเคราะห์วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานการระดมทรัพยากร รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรสายอาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

ภาระหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

ภาระหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรา 38 และมาตรา 39 และมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรองรับการกระจายอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการอำนวยการ ด้านนโยบายและแผน ด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2546, หน้า 29-30)

1. ด้านอำนวยการ ได้แก่

- 1.1 ปรับปรุงขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณให้รัดกุม
- 1.2 จัดระบบควบคุมภายในเพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
- 1.3 กระตุ้นให้มีการประชาสัมพันธ์นโยบายและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง

- 1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- 1.5 พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ด้านนโยบายและแผน ได้แก่

- 2.1 ปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย
- 2.2 กระตุ้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ

การศึกษา

- 2.3 ปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน
- 2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาระดมวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดการศึกษา

การศึกษา

2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

3. ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา

3.1 พัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีให้บุคลากรในสังกัด

3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดการศึกษา

3.3 ระดมทุนและทรัพยากรจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการและสถาบันอื่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันของเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยเขตพื้นที่การศึกษา 2 เขต ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 บ้านหนองนกเขา ถนนสุวรรณศร ตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่รับผิดชอบด้านการศึกษ ประกอบด้วย 4 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอสระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอคลองหาด และกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ตั้งอยู่ที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนศรีอยุธยาวิทย ถนนสุวรรณศร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รับผิดชอบด้านการศึกษ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ปรากฏว่า

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ด้านโครงสร้างและนโยบาย จุดแข็ง ได้แก่ นโยบายของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นเอกภาพ โครงสร้างองค์กรกะทัดรัด มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษามากขึ้น จุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างใหม่ของหน่วยงาน

ด้านผลิตและบริการ จุดแข็ง ได้แก่ สถานศึกษามีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนมีความสามารถและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องมากขึ้น นักเรียนได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง การเกณฑ์เด็กวัยเรียนทำได้มากและทั่วถึง สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในและปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าต่ำกว่าเป้าหมาย นักเรียน

บางส่วนมีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ เด็กวัยเรียนระดับก่อนประถมศึกษายังได้รับการพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ การจัดสวัสดิการให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังไม่เหมาะสม และขาดระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ในชุมชน

ด้านบุคลากร จุดแข็ง ได้แก่ บุคลากรส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ช่วงอายุอยู่ในวัยหนุ่มสาว มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ ในภาพรวมยังขาดแคลนอัตรากำลังครู บุคลากรมีการโยกย้ายบ่อย ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน บุคลากรบางส่วน ยังไม่มีความชำนาญการในการใช้สื่อเทคโนโลยี และมีวุฒิไม่ตรงตามวิชาที่ได้รับมอบหมายให้สอน

ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน จุดแข็ง ได้แก่ การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณดำเนินการในรูปคณะกรรมการ มีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ใช้จ่ายเงินงบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ ระบบการเงินมีความโปร่งใสมีระบบควบคุมภายในและการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง การเบิกจ่ายงบประมาณถูกต้องรวดเร็ว จุดอ่อน ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอบุคลากรที่รับผิดชอบทางการเงินไม่ได้จบการศึกษาทางด้านนี้โดยตรง ทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้า เนื่องจากต้องใช้เวลาศึกษาระเบียบและตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างถี่ถ้วน

ด้านวัสดุอุปกรณ์ จุดแข็ง ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว อยู่ในเกณฑ์ที่เพียงพอ การจัดซื้อวัสดุถูกต้องตามระเบียบ มีการจัดทำทะเบียนคุมวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ และมีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า จุดอ่อน ได้แก่ ในระดับสถานศึกษา ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา วัสดุคุณภาพต่ำอาคารเรียนอาคารประกอบไม่เพียงพอ

ด้านการบริหารจัดการ จุดแข็ง ได้แก่ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ระบบบริหารจัดการ มีการวางแผนที่ชัดเจน และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ การประสานงานมีประสิทธิภาพ มีระบบการประกันคุณภาพ และบริหารงาน โดยยึดหลักจรรยาบรรณ จุดอ่อน ได้แก่ การตรวจสอบ นิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานไม่ทั่วถึง และการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ด้านสังคมและวัฒนธรรม โอกาส ได้แก่ การคมนาคมสื่อสารสะดวก มีความพร้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคชุมชน เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและมีค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อเพิ่มขึ้น มีสถานศึกษาในระดับปริญญาและสายอาชีพในจังหวัดมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตเป็นแนวเดียวกัน ส่วนในด้านอุปสรรค ได้แก่ ประชาชนมีความยากจน ไม่มีที่ทำกินและระดับการศึกษา

ค่อนข้างต่ำ ผู้ปกครองขาดความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตร ไม่มีการวางแผนครอบครัวก่อนมีบุตร และไม่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของแม่และเด็ก ปัญหายาเสพติดรุนแรง มีการรับวัฒนธรรมจากชาติอื่น โดยขาดวิจารณญาณ ประชาชนวัยทำงานทิ้งถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพต่างถิ่น

ด้านเทคโนโลยี โอกาส ได้แก่ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีการใช้คอมพิวเตอร์ในครอบครัวและชีวิตประจำวันมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่หลากหลายในชุมชน อุปสรรค ได้แก่ สถานประกอบการด้านเทคโนโลยีในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังมุ่งด้านธุรกิจไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา รัฐให้งบประมาณสนับสนุนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ

ด้านเศรษฐกิจ โอกาส ได้แก่ มาตรการลดดอกเบี้ยเงินกู้ และนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่งผลให้อำนาจการซื้อขายและรายได้ของประชาชนสูงขึ้น และส่งผลให้มีแรงสนับสนุนการศึกษามากขึ้น ส่วนอุปสรรค ได้แก่ ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำส่งผลให้ประชาชนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้ต่ำ อัตราการว่างงานสูงและมีหนี้สินสูงขึ้น

ด้านการเมืองและกฎหมาย โอกาส ได้แก่ กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น ประชาชนรู้จักสิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนมากขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ฝ่ายการเมืองในท้องถิ่นให้ความสำคัญและช่วยเหลือการจัดการศึกษามากขึ้น ส่วนอุปสรรค ได้แก่ นโยบายการปฏิรูปกำลังคนภาครัฐทำให้ขาดอัตราค่าจ้างการออกกฎหมายบางอย่างมีความล่าช้าส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสับสน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2546, หน้า 1-4)

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนแต่สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นโอกาส ดังนั้น จึงต้องมีการทบทวนองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในโดยการปรับปรุงพัฒนาและเร่งรัดดำเนินงานเพื่อลดจุดอ่อนที่เป็นอยู่ให้หมดไป สร้างความเข้มแข็งของหน่วยงานเพื่อเอาชนะอุปสรรคและก้าวสู่ความสำเร็จต่อไป

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

วิสัยทัศน์

ผู้เรียนเปี่ยมด้วยคุณธรรม ถ้าเลิศปัญญา ก้าวหน้าทันสมัย พลานามัยสมบูรณ์ เพิ่มพูน

วิถีไทย ใส่ใจวิชาชีพ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิตและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสืบสานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างทักษะวิชาชีพเพื่อสร้างอาชีพอิสระ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีสุขภาพพลานามัย แข็งแรง สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เป้าหมาย

นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เป็นผู้มีคุณธรรมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีสติปัญญาและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ความเข้าใจในเชิงเหตุผล บนพื้นฐานกระบวนการตามหลักวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง และมีทักษะวิชาชีพสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2547, หน้า 16)

ความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การมัธยมศึกษามีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นตัวกำหนดและกระบวนการหล่อหลอมบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และระดับสติปัญญาของบุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยอันอ่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ง่าย พฤติกรรมที่เด็กวัยนี้แสดงออกมามักจะก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายในสังคม และบุคคลในวัยนี้มีมากที่สุดในจำนวนประชากรทั้งประเทศ ดังนั้นถ้าการมัธยมศึกษาประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นผลสะท้อนไปสู่ระบบการศึกษาของประเทศอย่างแน่นอน เป้าหมายของการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศจะได้รับผลกระทบกระเทือนไปด้วย ผู้ที่เป็นครูอาจารย์ ผู้สอนอบรมนักเรียน จึงต้องใช้กลวิธีการสอนการอบรม เพื่อที่จะเบี่ยงเบนพฤติกรรมของเด็กวัยนี้ให้มีพฤติกรรมไปในทางที่สังคมพึงปรารถนา พงษ์ศักดิ์ สนเทศ (2531, หน้า 34-38) ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สามารถที่จะกล่อมเกล่า ปลูกฝังและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเยาวชน

กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมุ่งหวังพัฒนาและยกระดับความรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพของประชาชน ซึ่งเป็นกำลังพื้นฐานที่สำคัญที่สุด

ในการพัฒนาประเทศให้สูงขึ้น รวมทั้งเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยมีเป้าหมายขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับ เป็น 12 ปี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ให้เกิดความเสมอภาคอย่างทั่วถึง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัว และเน้นการดำเนินงานในพื้นที่ชนบทยากจน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด ในปี พ.ศ. 2541 รวม ทั้งสิ้น 6,663 โรงเรียนใน 75 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ให้นักเรียน ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งหวังให้ประชากรของประเทศมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะวิชาชีพขั้นสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 1-3)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 64 โรงเรียน ดำเนินการโดยยึดหลักความจำเป็นและความต้องการท้องถิ่นเพื่อมุ่งขยายโอกาสทางการศึกษา แก่ผู้ด้อยโอกาส และด้อยฐานะทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ซึ่งเน้นนักเรียน ให้มีลักษณะตามหลักสูตร คือเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้ มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับตามรูปแบบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยนำข้อมูลปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน การขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ทำการศึกษารวบรวมมาเป็นข้อพิจารณาการแก้ไขปัญหาหลายประการ คือ การขาดแคลนอัตรากำลังครู การขาดอัตรากำลังครูสาขาวิชาเฉพาะ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การงานอาชีพ ขาดแคลน โรงฝึกงาน ขาดแคลนอาคารเรียน ห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน ยังเป็นการใช้ความจำเพื่อใช้สอนมากกว่าการฝึกฝนให้คิดอย่างมีเหตุผล หลักสูตรที่ใช้ยังไม่สามารถประยุกต์ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การจัดการคุณภาพการศึกษาไม่ทันต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 21) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอนาคต จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริการการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้มี 3 รูปแบบ คือการศึกษาในโรงเรียนที่มีโอกาสเป็นไปได้ ซึ่งจะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากมีความพร้อมสูงกว่าโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน มีจำนวนสัดส่วนเหมาะสมกระจายทั่วทุกตำบล ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายในการบริการทางการศึกษา ตามแผนการขยายการศึกษา ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะความขาดแคลนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งครู อาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ แต่ความพยายามของผู้รับผิดชอบทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับ โรงเรียนซึ่งมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และความต้องการของท้องถิ่น ทำให้ส่งผลถึงคุณภาพนักเรียน จากการประเมินผลนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของทุกสังกัดโดย กรมวิชาการ ในปีการศึกษา 2538 และในปีการศึกษา 2540 ถึงจะมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างจากโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดอื่น แต่ยังมีภาระหน้าที่ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ตามนโยบายการประกันโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การเปิดห้องเรียนเพิ่ม ห้องเรียนเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ การช่วยเหลือเด็กกลุ่มด้อยโอกาส การแก้ปัญหานักเรียน ออกกลางคัน การจัดทุนการศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, 2541, หน้า 5) ซึ่งเป็นงานที่ต้องดำเนินงานเชิงรุก ต้องวางแผนการดำเนินงานติดตาม และประสานงานเพื่อ แก้ปัญหาให้มีมาตรฐานการศึกษาในจังหวัดสระแก้ว

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา

ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวัง เป็นการคาดการณ์ถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือการกระทำของ ตนเองในลักษณะที่ว่าใครทำอะไรก็ควรจะได้รับผลอย่างนั้น ดังนั้นบทบาทที่คาดหวังนี้จะ ออกมาในรูปของกรกระทำที่บุคคลคิดว่าควรทำตามสิทธิหรือหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ ที่ตน ครอบครองอยู่ในชีวิตจริง สิ่งที่คาดหวังไว้จะเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้คนเราก่อการตื่นตัวได้ มีนักการ ศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองไว้ดังนี้

ประภาส ศิลปธรรม (2530, หน้า 17 อ้างถึงใน รักชนก โสภพิศ, 2542, หน้า 65) ให้ความหมายของคำว่าความคาดหวัง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานว่า หมายถึง ระดับผลงาน ที่บุคคลกำหนด หรือคาดหวังว่าจะทำได้เพื่อใ้บุคคลทำงานที่ตนเคยทำ และความคาดหวังนั้น เป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะนำไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

จันทร์หา จันทร์สุขสวัสดิ์ (2546, หน้า 11) ให้ความหมายความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังเป็นสิ่งที่บุคคลมุ่งหวังหรือคาดคะเนในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่ ปรารถนาให้เป็นไป

สุณีย์ ธีรดากร (2542, หน้า 208) กล่าวว่า ความคาดหวังคือ ความคาดหวังว่าพฤติกรรม นั้นจะเป็นสาเหตุให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

สุภัทธานิ สุขสำราญ (2544, หน้า 18) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง สภาพการประเมินความสามารถของตนเองกับความตั้งใจในการทำงานสู่เป้าหมายที่ต้องการ หากบุคคลมีความสามารถสูง ตั้งใจสูง จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานสูง ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลที่มีความสามารถต่ำ ไม่ตั้งใจ ก็จะไปสู่ความไม่สำเร็จในการทำงานตามที่หวังผล

สุชา จันทรเอม (2544, หน้า 90) ได้ให้ความหมายของ ความคาดหวังว่าเป็นความเชื่อถึงสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นและสิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นและความคาดหวังจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล

จากความหมายของความคาดหวังข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของบุคคลในสิ่งที่มุ่งหวัง พฤติกรรม หรือการทำงาน ที่คาดว่าจะบรรลุสู่เป้าหมายสู่ความสำเร็จดังที่หวังผล โดยขึ้นอยู่กับความสามารถ ความตั้งใจที่ดีของบุคคลนั้น

ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา หมายถึง ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งมีผู้ศึกษาวิจัยค้นคว้าไว้หลายท่าน เช่น

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ด้านวิชาการผู้ปกครองให้ความสำคัญในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีความสุข มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม (สมชาย กองจินดา, 2543, หน้า 78) การส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี มีการวัดประเมินผลจากการทำงานและผลงานนักเรียนและควรมีแนวทางดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (วิโรจน์ พรหมทรัพย์, 2545, หน้า 76) การมุ่งสอนให้นักเรียนมีทักษะทางคณิตศาสตร์ให้มากขึ้น การให้การบ้านแก่นักเรียนที่เหมาะสมและการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาและช่วยตัวเองให้มากขึ้น (ปรีชา สวัสดิ์, 2545 หน้า 73) ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้ปกครองคาดหวังการบริหารงานการเงิน บุคลากรทุกฝ่ายต้องให้บริการแก่ผู้ปกครองนักเรียนที่มาติดต่องานการเงิน ให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว การแจ้งค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ล่วงหน้าพอสมควร (วิศิษฐ์ วิเศษเชิษฐกุล (2541) ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้ปกครองมีความคาดหวัง ให้มีการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน จำนวนครูที่เพียงพอที่จะทำการสอนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง การมีบุคลิกภาพที่ดีของครู การแต่งกายสุภาพ กิริยามารยาทเรียบร้อย การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และควรมีการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (สมชาย กองจินดา, 2543 หน้า 81) นอกจากนี้ครูควรมุ่งมั่นพัฒนาอบรมสั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความรู้ความสามารถ โรงเรียนควรยกย่องครูที่มี

ความรู้ความสามารถให้ผู้ปกครองทราบ (ประหยัด นุชนาคา, 2541, หน้า 122) และการพาครูไปทัศนศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน (อุดม ลีมหา, 2545, หน้า 60) ด้านการบริหารทั่วไปผู้ปกครองมีความคาดหวัง ได้แก่ งานธุรการ งานสารบรรณเกี่ยวกับเอกสารติดต่อระหว่างโรงเรียนให้ได้รับความสะดวก (จินดา เกษศรี, 2548, หน้า 128) ผู้ปกครองคาดหวังเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่ โรงเรียนควรมี อาคารสถานที่ที่ สะดวกสบาย มีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พร้อมความรู้และความประพฤติของนักเรียนอย่างจริงจัง และครูควรส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มุ่งมั่นในการทำ ความดีและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (สุพจน์ เบญจามฤต, 2542, หน้า 65-66) ซึ่งโรงเรียนควรจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มีใจมุ่งพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความรู้แต่ เพียงอย่างเดียว (เกษร โพธิ์ศรี, 2546, หน้า 72) งานความสัมพันธ์ชุมชน เช่น การให้การต้อนรับ ผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่เป็นกันเอง การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เชิญผู้ปกครองเข้าชมนิทรรศการการแสดงผลงานของนักเรียน (วิโรจน์ พรหมทรัพย์, 2545, หน้า 75)

สรุปความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มุ่งหวังให้ โรงเรียนดำเนินการด้านการบริหารวิชาการ ให้มีการจัดการเรียนการสอนให้ได้ตรงตามหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหา และช่วยตนเองให้มากขึ้น ด้านการบริหารงบประมาณ คือ การเงินและ การแจ้งค่าธรรมเนียมล่วงหน้า ด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่องจำนวนครู ความประพฤติครู ความรู้ความสามารถ และขวัญกำลังใจของครู ด้านการบริหารทั่วไป งานอาคารสถานที่ บรรยากาศ ความสัมพันธ์ชุมชน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาจังหวัดสระแก้ว

แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย ขอบข่ายและภารกิจ การบริหารและจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งมีขอบข่ายงานและภารกิจดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32)

การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการทั่วไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษา

ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริการและการจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอนตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้อันสนองความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย/ภารกิจ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 วิเคราะห์ ประเมินสถานศึกษา เพื่อ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา นำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน นิเทศการใช้หลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทาง คือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ จัด กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ เครื่องมือผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางปฏิบัติ คือ กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล การประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล ตามสภาพจริง จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ ศึกษา วิเคราะห์ การบริหารการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ประสานร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติคือ ศึกษา วิเคราะห์ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีแนวทาง การปฏิบัติคือ สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัด กระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติคือ จัดระบบ ดำเนินการ ประเมินผล การเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

การแนะแนวการศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติคือ จัดระบบ ดำเนินการ แนะแนว การศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายแนะแนวการศึกษาภายใน เขตพื้นที่การศึกษา

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติคือ จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนด เกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ วางแผน ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานอื่น และสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษา ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ ศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ และวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ ประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น

โดยสรุป การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะอาชีพ และพัฒนาศักยภาพคนให้เต็มตามคุณภาพมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33 -38)

การบริหารงบประมาณ

ศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณและมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ที่ได้อย่างเพียงพอ และมี

ประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ ภารกิจ

การจัดทำและเสนองบประมาณ มีแนวทาง การปฏิบัติคือ วิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแผนกลยุทธ์ วิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การจัดสรรงบประมาณ มีแนวทาง การปฏิบัติคือ จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรร จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปี

การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติ เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆ การโอนเงินงบประมาณ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีกระทรวงการคลังกำหนด

การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินงบประมาณและเงินนอก งบประมาณ และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง รายงานผลการดำเนินการ ตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปข้อมูล สารสนเทศที่ได้และจัดทำรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบ รายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิด ประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา การระดมทรัพยากร ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา จัดทำแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา การจัดหารายได้และ ผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือก เสนอชื่อให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องและ เป็นไปตามกฎหมาย

การบริหารการเงิน มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณ จัดทำ กระดาษทำการโดยปรับปรุงบัญชีงบประมาณ บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง บันทึกบัญชีประจำวัน สรุปรายงานการบันทึกบัญชีทุกวันทำการ ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ปิดบัญชีรายได้และ ค่าใช้จ่ายเพื่อทำบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า(ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี ตรวจสอบความถูกต้อง ของตัวเงินสด และเงินฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทุกประเภท จัดทำ และจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีแนวทาง การปฏิบัติ คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูล สินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและ จัดตั้งซื้อจัดจ้าง จัดทำเอกสารรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างใน กรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน จัดซื้อจัดจ้างโดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะ เฉพาะ ประกาศ จำหน่ายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาของโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ ผู้จ้าง ควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

โดยสรุป การบริหารงานงบประมาณเป็นภารกิจ ในการวางแผนการดำเนินงาน วิเคราะห์ จัดทำแผนงาน และขอเสนอการใช้งบประมาณ บริหารการเงิน บัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารงบประมาณในการจัดการศึกษา ถูกต้อง ตรวจสอบได้ โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 39 -48)

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลัก ธรรมเนียมปฏิบัติ
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่ รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึด ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจ

การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง แนวทางการปฏิบัติ คือ การวิเคราะห์และ วางแผนอัตรากำลังคน จัดทำแผนอัตรากำลัง และนำเสนอเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การกำหนดตำแหน่ง การขอเลื่อนขั้นตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและ วิทยฐานะข้าราชการครู ขอกำหนดตำแหน่ง ประเมิน และส่งคำขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่ง/เพื่อ เลื่อนวิทยฐานะ/ ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตำแหน่ง การขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มจากข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา และ หรือ ก.ค.ศ.

การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง แนวทางการปฏิบัติ คือ ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคล เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกรณีได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว การแต่งตั้ง โยกย้าย โอนข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การโอนหรือการเปลี่ยนสถานะของข้าราชการหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่น การบรรจุกลับเข้ารับราชการ การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ แนวทางการปฏิบัติ คือ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาเลื่อนตำแหน่ง (ม.80) การพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ (ม.80) การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น งานทะเบียนประวัติ การแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ งานขอรับรอง งานขออนุญาต ให้ข้าราชการไปต่างประเทศ ลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่อง เชิดชูเกียรติและให้ได้เงินวิทยพัฒน์ และการจัดสวัสดิการ ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

วินัยและการรักษาวินัย แนวทางการปฏิบัติ คือ กรณีความผิดร้ายแรง มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่งลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออกตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

งานออกจากราชการ แนวทางการปฏิบัติ คือ การลาออกจากราชการ การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พินทลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด การลาออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป การให้ออกจากราชการไว้ก่อน การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน กรณีไปปฏิบัติงานตามความประสงค์ของทางราชการ กรณีสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา 30 (ม.30(3)) แห่ง กฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่า หย่อนความสามารถบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม กรณีมีมลทินมัวหมอง กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการสั่งการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

โดยสรุป การบริหารงานบุคคลเป็นภารกิจ ที่สถานศึกษาสรรหา พัฒนาบุคคล จัดคนเพื่อจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างประสิทธิภาพ ควบคุมวินัยและการรักษาวินัย และสวัสดิการแก่บุคลากร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 51 -63)

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการทางการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อกรม ใสรุทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจ

การดำเนินงานธุรการ การปฏิบัติ ศึกษาวิเคราะห์ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มี Hardware (กระดานอิเล็กทรอนิกส์) และ Software (ละมุนกันท์) รองรับการปฏิบัติงานธุรการ โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว

งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล จัดบันทึกการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาจัดทำรายงานการประชุม ประสานงานการประชุมให้ดำเนินงานตามมติที่ประชุมและรายงานผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ดำเนินการจัดทำเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศจัดทำระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา พัฒนาศูนย์กลางการรับผิดชอบงาน ประสานเขตพื้นที่การศึกษาเผยแพร่ บริการและปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ

การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา จัดระบบประสานงานเครือข่ายข้อมูลจัดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมมือสนับสนุนทางวิชาการ

การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน วางแผนการจัดระบบส่วนราชการให้เหมาะสมกับสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การพัฒนาองค์กร ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กร กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้ความรู้ กำหนดเป้าหมายผลผลิตผลลัพธ์ ติดตาม ประเมินผล และนำไปปรับปรุงใช้ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางปฏิบัติ สํารวจข้อมูล วางแผน กำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนากิจการผลผลิตเทคโนโลยี

การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป แนวทางปฏิบัติ สํารวจปัญหา จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ใน สภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียน ให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

การรับนักเรียน ให้สถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการ การศึกษาร่วมกันและ เสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ในการเข้าเรียน ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย แนวทางปฏิบัติ สํารวจความต้องการในการเข้ารับบริการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบ

นอกระบบ และอัยยาศัย กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของนักศึกษา ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การส่งเสริมกิจการนักเรียน วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่า และประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

การประชาสัมพันธ์ ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล และผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนในท้องถิ่น จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์ พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ผลงานของสถานศึกษา สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์ ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับ และนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

การส่งเสริมสนับสนุน และประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นกำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา

วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

งานบริการสาธารณะ จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน ตามความเหมาะสม และศักยภาพของการศึกษาพัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ

จัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบงานตามความเหมาะสม และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้ผู้รับผิดชอบงาน วางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 64-73)

โดยสรุป การบริหารทั่วไปมีบทบาทหน้าที่ ในการประสานงานของทุกฝ่ายงานทั้งในหน่วยงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจการนักเรียน บริหารและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา สภาพ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับสภาพและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว ได้แก่

ผู้ปกครองนักเรียนในช่วงชั้นช่วง

ระดับช่วงชั้น เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกันเนื่องจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกันแล้ว อีกทั้งนักเรียนที่ศึกษาในระดับสูงกว่าจะมีอายุและวุฒิภาวะมากกว่า ซึ่งอุคร ชัดเกลา (2543) พบว่าผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการต่อการบริหารที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด

ระของทั้งโดยรวม และรายด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครอง และด้านงานบริการ แตกต่างกัน อนันต์ เลหาทวีกุล (2544, หน้า 57) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกัน และ ชูจิต รินทะวงศ์ และคณะ (2545) ที่พบว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาเทคโนโลยีราชมงคลด้านหลักสูตรแตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ระดับช่วงชั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจ และเลือกเป็นตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง การประกอบสัมมาอาชีพหรือปฏิบัติงานต่าง ๆ ทั้งใน ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน รับจ้าง และประกอบอาชีพส่วนตัวในการดำรงชีวิต อาชีพของผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิดหวัง และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ที่จะตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครอง ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ ประกอบอาชีพต่างกัน คือ อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอิสระมีความ พึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยรวมและในแต่ละด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการปกครองนักเรียน ด้านการบริหาร ทั่วไป และด้านกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ชัยพร สกุลพนารักษ์ (2544) ศึกษาความคาดหวังของ ผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จำแนก ตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิโรจน์ พรหมทรัพย์ (2545) เปรียบเทียบ ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ พบว่า ด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่าอาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่ส่งผลความคาดหวังที่มีต่อ การจัดการศึกษาของโรงเรียน การบริหารงานของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดอาชีพของ ผู้ปกครอง เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

วุฒิทางการศึกษา เป็นระดับการศึกษาที่บุคคลได้รับหรือสำเร็จการศึกษาจะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาสูงอาจจะมีความรู้ที่คืด่องานและมีความชัดเจนต่องานมากกว่าบุคคลที่มี

ระดับการศึกษาดำ บุคคลที่มีระดับการศึกษาไม่มากหากได้รับการยกย่องให้เป็นผู้บริหารหรือที่ดี เขาอาจจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ มีเกียรติ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้ด้วยดี ดังผลการวิจัยของ สมชาย สหรั่งเรือง (2534 อ้างถึงใน อัมพรศรี เอี่ยมตระกูล, 2541) ที่ได้ศึกษาค้นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการรับรู้และเข้าใจในลักษณะงานเพื่อการบริหารงานแตกต่างกัน บัญชา จันทรรักษา (2540) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีการคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำกว่า ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542) ได้ทำการศึกษาค้นความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านวิชาการ แตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาด้านวิชาการมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านปกครองนักเรียนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีและ ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาด้านปกครองมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านบริหารทั่วไปผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีและ ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาด้านปกครองมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านกิจกรรมผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ดังนั้นตัวแปรวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจ เนื่องจากระดับการศึกษาของผู้ปกครองทำให้ความชัดเจนในการตัดสินใจในการบริหารงาน และสภาพการบริหารงานแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มาศึกษาในครั้งนี้

เขตที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง สถานที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดสระแก้วจะมีลักษณะที่ตั้งถิ่นฐาน ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมในสังคม ค่านิยมประเพณีที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมในสังคมจะแตกต่างกันออกไป ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิต ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม การเมือง การปกครอง การบริหารเศรษฐกิจแตกต่างกันออกไป ความสำคัญของวัฒนธรรมในสังคมและวิถีทางการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ร่วมยึดถือและกำหนดการประพฤติปฏิบัติของกลุ่มในสังคม ตลอดจนเป็นเสมือนมาตรการเป็นการประเมินคุณค่าทางวัตถุและพฤติกรรมซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 80-102) ได้กล่าวว่าสภาพ

ภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นมีอิทธิพลทำให้คนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันเช่น ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความท้อถอย การใช้สติปัญญา และ สิ่งแวดล้อมเป็นสภาวะการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของสิ่งมีชีวิต และเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์กรซึ่ง เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534, หน้า 58-60) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร ได้แก่ การมีทรัพยากรที่จำกัด ความคลุมเครือเกี่ยวกับสถานภาพ กฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแข่งขัน การมีข้อบกพร่องก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในบุคคล ซึ่งจะต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน เกิดความต้องการไม่เหมือนกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันและเกิดการกระทำหรือปฏิบัติไม่เหมือนกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เขตที่ตั้งตามลักษณะที่ตั้งถิ่นฐาน ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมในสังคม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมทำให้พฤติกรรมของคนแตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อปัญหาการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน เขตที่ตั้งของโรงเรียน จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและน่าสนใจนำมาศึกษาค้นคว้าดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จากการศึกษาพบว่า มีดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วีระชาติ สวนไพรินทร์ และเทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2530, หน้า 79-85) ได้ศึกษา เรื่องความคาดหวังของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ได้สอบถามผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนใน 6 ด้าน คือด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดกิจการต่าง ๆ ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง สรุปได้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนทั้งสองระดับชั้นได้นำบุตรธิดาเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม เนื่องจากมีความเชื่อว่าการจัดการศึกษาได้มาตรฐาน รองลงมาคือ มีสิทธิตามโครงการ และสะดวกแก่การรับ-ส่ง นอกจากนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมหรือพบครูที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นจำนวนหลายครั้ง ติดตามการเรียนและดูแลความประพฤติของนักเรียนเป็นประจำ ผู้ปกครองมีความคาดหวังเกี่ยวกับบริหารงานของโรงเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกเรื่องเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวัง และความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการปฏิบัติจริงของโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญในทุกเรื่องของงานทุกด้าน และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงสูงกว่าความคาดหวังของผู้ปกครอง

วิโรจน์ พรหมทรัพย์ (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก นอกจาก การบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจกับเอกชน และอิสระทั่วไปโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเอกชนและอิสระทั่วไป

อุดร ชัดเกล้า (2543) ศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด ระยอง การศึกษาปรากฏผล ดังนี้ ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนทุกระดับชั้นการศึกษาของนักเรียน ทุกอาชีพและทุกเขตที่ตั้งโรงเรียน ที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่เขตในเมือง กับผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่เขตนอกเมือง มีความต้องการต่อการบริหารที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดระยองโดยรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการต่อการบริหารที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยองทั้งโดยรวม และรายด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครอง และด้านงานบริการ แตกต่างกัน โดยผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความต้องการสูงกว่าผู้ปกครองซึ่งมีนักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานธุรการ ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน และด้านอาคารสถานที่ ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่ม มีความต้องการต่อการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ มีความต้องการต่อการบริหารที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและด้านงานธุรการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครอง และด้านงานบริการ ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน ด้านอาคารสถานที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งบุคลากรในชุมชนซึ่งมีอาชีพต่างกัน มีความต้องการต่อการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน โดยบุคลากรในชุมชนซึ่งมีอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการต่อการบริหารด้านนี้ แตกต่างกับบุคลากรที่มีอาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขายและอาชีพอื่น ๆ

วุฒนะ ฉิมมาลา (2544) ได้วิจัยศึกษาค้นคว้า ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวม และรายด้าน ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม และรายด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า งานอาคารสถานที่งานบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานกิจการนักเรียน งานวิชาการ งานธุรการ การเงินและพัสดุ มีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย พบว่างานอาคารสถานที่ งานบุคลากรมีปัญหในระดับมาก และงานกิจการนักเรียน งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุมีปัญหในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมมีปัญห ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาในระดับมากและงานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานวิชาการ มีปัญหาในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาในทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

เพ็นน์ (Penn, 1985, p. 2130-A) ได้ทำการศึกษาว่า ทำไมผู้ปกครองที่ไม่ใช่คาทอลิก ส่งลูกของตนเข้าเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองเลือกส่งลูกเข้าโรงเรียนคาทอลิก สาเหตุเนื่องจากความไม่พอใจบางเรื่องในโรงเรียนของรัฐ เช่น นักเรียนแต่ละชั้นมากเกินไป คุณภาพของครู ระเบียบวินัย และการช่วยเหลือพิเศษสำหรับนักเรียนมีน้อยเกินไป ทำให้ผู้ปกครองที่ไม่ใช่คาทอลิกส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ข้อแตกต่างระหว่างผู้ปกครองนักเรียนหญิงและชายในเรื่องระเบียบวินัย ผู้ปกครองนักเรียนหญิงอยากให้โรงเรียนมีระเบียบวินัย เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องป้องกัน และเครื่องช่วยพิเศษ สำหรับลูกสาวตน ในขณะที่ผู้ปกครองของนักเรียนชายกลับเห็นว่าเป็นการฝึกฝนและทำให้ลูกของตนเป็นคนรับผิดชอบ ผู้ปกครองของนักเรียนชายปกติจะเรียกร้องในเรื่องระเบียบวินัยมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนักเรียนหญิงมักถือว่าศาสนาเป็นเหตุผลสำคัญที่ตนส่งลูกมาเข้าเรียน โรงเรียนคาทอลิก

ฮากานเนน (Hakanen, 1975, p. 6004-A) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยแยกเป็นด้านต่าง ๆ คือ 1) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคล 2) โครงการเรียนการสอน 3) ระดับการลงทุนทางการศึกษา 4) คณะครู อาจารย์ 5) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน 6) หมวดเบ็ดเตล็ด โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ในรัฐเซาท์ดาโกตา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียน และการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น การขาดข้อมูลข่าวสารการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อยังไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้มีการแจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

บรูซ (Bruce, 1971, p. 6026-A) ได้วิจัยบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่าความคาดหวังของทางโรงเรียนที่เกี่ยวกับชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน สำหรับความคาดหวังของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามผลการวิจัยมีดังนี้ ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรือการวางแผนโครงการของโรงเรียนด้วย ครูใหญ่หวังที่จะให้ท้องถิ่น สังคม องค์การศาสนาหันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ครูใหญ่หวังที่จะให้การทำงาน มีความเกี่ยวพันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และอยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ครูและผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ครูใหญ่มีที่พักหรือที่อยู่อาศัยภายในบริเวณโรงเรียน ครูใหญ่มีความเห็นว่า การสื่อความหมาย ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีอุปสรรคอยู่อย่างหนึ่ง คือ การทำให้ความหมายของสิ่งหนึ่งสิ่งใดถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการถ่ายทอดข่าว หรือการส่งข่าวเกิดความผิดพลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารแผนงานและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ยังมีปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา ซึ่งความคาดหวังของผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน เขตที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ แตกต่างกันดังนั้น ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้วควรมีบทบาท หน้าที่ และมีลักษณะอย่างไร จึงเป็นสิ่งที่จะทำให้การศึกษาต่อไป